

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การรับฟังพยานผู้ชำนาญการพิเศษนั้น ทำให้ศาลได้รับรู้ถึงความจริงตลอดจนสามารถเข้าใจพยานหลักฐาน อันเป็นประเด็นปัญหาที่อยู่นอกเหนือความรู้ความสามารถของบุคคลธรรมดาทั่วไปจะสามารถรู้และเข้าใจได้ ซึ่งเป็นผลมาจากคุณสมบัติสำคัญของพยานผู้ชำนาญการพิเศษคือ ความเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความชำนาญตลอดจนประสบการณ์ในเรื่องราวใดเป็นการเฉพาะ และสามารถให้ความเห็นวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวนั้นได้ ซึ่งในประเทศอังกฤษได้มีการยอมรับพยานผู้ชำนาญการพิเศษมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 14 แล้ว และประเทศซึ่งมีการศึกษาในทางกฎหมายอย่างแพร่หลาย เช่น ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา ได้มีการยอมรับว่าผู้ชำนาญการพิเศษ มีส่วนช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างมาก ซึ่งสามารถสรุปเหตุผลได้ 3 ประการ คือ ประการแรก ความเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญตลอดจนประสบการณ์สูงกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป และสามารถให้ความเห็นในเรื่องที่อยู่นอกเหนือความรู้ความสามารถของศาลหรือคู่ความ ตลอดจนคณะลูกขุนที่จะรู้และวินิจฉัยได้ ประการที่สอง ผู้ชำนาญการพิเศษมักจะเป็นผู้ที่มีความเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อคู่ความฝ่ายใด เพราะมิได้มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ข้อเท็จจริง ตลอดจนผลประโยชน์ในคดีแต่อย่างใด ประการที่สาม ผู้ชำนาญการพิเศษมักจะเบิกความในเรื่องของข้อเท็จจริงทางหลักวิชาการ ซึ่งผู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาเช่นเดียวกันนั้นย่อมสามารถให้ความเห็นได้เช่นกัน จึงมิใช่เรื่องที่อาศัยความทรงจำเฉพาะตัว ซึ่งอาจลบลืมหรือคลาดเคลื่อนไปตามเวลา นอกจากนั้นยังสามารถพิสูจน์และตรวจสอบความเห็นนั้นได้ อย่างไรก็ตามการเบิกความและการให้ความเห็นของพยานผู้ชำนาญการพิเศษนั้น ยังคงต้องยึดถือหลักการดำเนินคดีอาญาทั่วไปด้วย กล่าวคือ พยานผู้ชำนาญการพิเศษนั้นต้องแสดงความจริงใจในการที่จะให้การเป็นพยานโดยการสาบานตน และต้องมาเบิกความต่อหน้าศาลและคู่ความฝ่ายตรงข้าม หลักการเผชิญหน้าพยาน (Confrontation)

และเป็นพยานที่คู่ความสามารถซักค้าน (Cross-examine) ได้ เพื่อตรวจสอบ พิสูจน์ความน่าเชื่อถือของพยาน

สำหรับศาลไทยนั้น ก็ได้ปรากฏถึงพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษมาตั้งแต่รัชสมัย สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พ.ศ. 1893-1912) ได้ตราไว้ในพระอัยการลักษณะ พยานเมื่อ พ.ศ. 1894 และในรัชสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช (พ.ศ. 2077-2089) ได้ตราไว้ในกฎหมายลักษณะพิสูจน์เมื่อ พ.ศ. 2078¹ และได้พัฒนาเรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 243 โดยบัญญัติว่า "ผู้ใดโดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความชำนาญพิเศษในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลป ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือ กฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ได้ ส่วนมูลฟ้อง หรือพิจารณาอาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกาย หรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการ อย่างอื่น ๆ" นอกจากนี้ ยังได้บัญญัติถึงไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 98, 129

พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษมีลักษณะแตกต่างกับพยานบุคคลประเภทอื่น เช่น ประจักษ์พยาน พยานบอกเล่า พยานความเห็นบุคคลธรรมดา อยู่หลายประการ ซึ่ง ได้วิเคราะห์แล้วดังนี้

1. แตกต่างในเรื่องความสำคัญของพยานต่อคดี กล่าวคือ ในคดีที่ศาลจะ รับฟังคำเบิกความหรือความเห็นของผู้เชี่ยวชาญพิเศษนั้น จะต้องเป็นคดีที่ประเด็น ปัญหาที่คนธรรมดาไม่อาจตัดสินได้เอง โดยอาศัยความรู้ความสามารถหรือ ประสบการณ์อย่างวิญญูชนทั่วไป เพราะคดีดังกล่าวนี้มีประเด็นปัญหาที่ต้องใช้ความรู้

¹ พิชาน ดโนทัย, กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา (กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา อินเตอร์เนชั่นแนล, 2518), หน้า 5-6.

ความสามารถหรือประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เป็นความรู้
ความสามารถทางวิชาการ หรือวิทยาศาสตร์ หรือเรื่องราวเฉพาะเรื่อง ซึ่งจะ
ตัดสินหรือแก้ปัญหาได้ก็แต่เฉพาะผู้มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ ในเรื่อง
ราวเฉพาะนั้นเท่านั้น

2. แตกต่างกันในเรื่องของประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ ซึ่งพยาน
ต้องเบิกความ กล่าวคือ พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษไม่ได้รับทราบข้อเท็จจริง
ด้วยตนเอง ในขณะที่ประจักษ์พยานเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง และ
เบิกความจากความทรงจำของตัวเอง ส่วนพยานบอกเล่านั้นมิได้รู้เห็นเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้นด้วยตนเอง แต่เบิกความจากสิ่งที่บุคคลอื่นเล่าให้ฟังอีกทอดหนึ่ง และพยาน
ความเห็นบุคคลธรรมดาไม่ว่ารับรู้เหตุการณ์ด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม ได้เบิกความต่อ
ศาลโดยวิธีสรุปข้อเท็จจริงตามความคิดเห็นของตนเอง แต่พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
นั้นจะเบิกความโดยอาศัยความรู้ ความสามารถ หรือความชำนาญเป็นพิเศษในเรื่อง
ใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์นั้นมาวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ
ความรู้เฉพาะของตน แล้วจึงสรุปเป็นความเห็นเบิกความต่อศาล

3. แตกต่างในเรื่องของการเบิกความ โดยหลักการเบิกความต่อศาล
จะต้องกระทำด้วยวาจาเสมอ ประจักษ์พยาน พยานบอกเล่า พยานความเห็นบุคคล
ธรรมดาจึงต้องเบิกความด้วยวาจาเท่านั้น* แต่สำหรับผู้เชี่ยวชาญพิเศษนี้ โดยผล
ของกฎหมายสามารถเบิกความโดยทำความเห็นเป็นหนังสือได้ ตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 243 วรรคสอง แต่จะต้องมาเบิกความ
ประกอบด้วย

4. แตกต่างกันในเรื่องความมีอคติ เพราะพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
ทราบข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นปัญหาภายหลังเกิดเหตุแล้ว และพยานผู้เชี่ยวชาญ

* ดูประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 113

พิเศษ เบิกความโดยอาศัยศาสตร์หรือหลักวิชาการ จึงมีความอคติที่จะเข้าข้างคู่ความ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งน้อยกว่าพยานบุคคลประเภทอื่น ในขณะที่ประจักษ์พยาน พยานบอกเล่า พยานความเห็นบุคคลธรรมดา เป็นผู้ที่ได้รับรู้เหตุการณ์นั้น และคู่ความที่กล่าวอ้างพยานนั้น ก็ย่อมจะเบิกความเป็นประโยชน์ต่อคู่ความฝ่ายที่ได้กล่าวอ้างพยานนั้น ก็ย่อมจะมีอคติหาความจริงได้ยาก

5. แตกต่างกันในเรื่องการเปิดเผยและความน่าเชื่อถือของพยาน

เนื่องจากพยานผู้เชี่ยวชาญการพิเศษ เบิกความ เฉพาะประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องที่พยานมีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์พิเศษเท่านั้น จึงไม่อาจเบิกความถึงข้อเท็จจริงทั่ว ๆ ไปในคดีได้ และเรื่องที่เบิกความนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ของพยานอยู่แล้ว พยานผู้เชี่ยวชาญการพิเศษจึงน่าจะมี ความน่าเชื่อถือยิ่งกว่าพยานบุคคลประเภทอื่น

ดังนั้นจะเห็นว่าการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญการพิเศษนั้น มีความแตกต่างจากพยานบุคคลประเภทอื่น โดยที่ผู้เชี่ยวชาญการพิเศษมีลักษณะพิเศษต่างออกไปดังกล่าวข้างต้น จึงไม่สมควรที่จะนำเอาวิธีพิจารณาในส่วนที่ใช้กับพยานโดยทั่วไปมาใช้กับพยานผู้เชี่ยวชาญการพิเศษ เพราะอาจไม่เหมาะสมและอาจเป็นอุปสรรคทำให้ไม่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่าที่ควร ดังนั้น จึงน่าที่จะได้มีการกำหนดวิธีพิจารณาสำหรับพยานผู้เชี่ยวชาญการพิเศษไว้เป็นการเฉพาะ ส่วนในเรื่องของการชี้แจงน้ำหนักของคำพยานของพยานผู้เชี่ยวชาญการพิเศษนี้ เป็นคนละขั้นตอนของการรับฟัง เพราะการชี้แจงน้ำหนักคำพยานเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของศาลโดยตรง ซึ่งศาลจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์หลายประการคือ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง บรรทัดฐานแห่งคำพิพากษาฎีกา ความสมเหตุสมผล และพฤติการณ์แห่งพยานหลักฐานอื่นในคดีประกอบด้วย* ถึงแม้ว่าบทบัญญัติกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 243 จะบัญญัติเรื่องความชำนาญพิเศษไว้อย่างกว้างขวางในเรื่องต่าง ๆ

* ดูรายละเอียดในบทที่ 3 ข้อ 2

ก็ตาม แต่จากแนวโน้มคำพิพากษาศาลฎีกา การใช้ดุลพินิจของศาลในการชี้แจงน้ำหนักคำพยานของพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษในเรื่องราวต่าง ๆ นั้น ยังมีความแตกต่างกันอยู่กล่าวคือ ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ ต่างก็จะให้ความสำคัญหรือความเชื่อถือ แต่ถ้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งมีองค์ประกอบของลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การพิสูจน์ลายมือ (Handwriting) หรือเป็นทักษะในทางศิลปะ (Art) แล้ว ศาลไม่ว่าจะเห็นความสำคัญของพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษในทางนี้นัก ทั้งที่ในปัจจุบันเทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ ก้าวหน้าขึ้น หากศาลยังไม่เห็นความสำคัญ หรือตระหนักในการใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ให้มีส่วนช่วยในการค้นหาความจริงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว ก็น่าหวังว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลไทยก็จะก้าวไปไม่ทันกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ดังนั้น จึงเห็นควรให้กำหนดวิธีการเฉพาะสำหรับพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษไว้

ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ทำการศึกษามาแล้วข้างต้นนั้น สามารถพิจารณาแนวทางดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงระบบงานยุติธรรมทางอาญา ในเรื่องของพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ ดังนี้

1. จากลักษณะความแตกต่างในสาระสำคัญระหว่างพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษกับพยานบุคคลโดยทั่วไป ในเรื่องที่เป็นความสำคัญต่อกระบวนการพิจารณาของพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษนั้นอยู่ที่คุณสมบัติความเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในเรื่องราวบางเรื่องสูงกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป ในขณะที่ความสำคัญของพยานบุคคลโดยทั่วไปนั้น อยู่ที่ประสบการณ์ในเหตุการณ์อันเป็นข้อเท็จจริงประเด็นในคดีที่พยานผู้นั้นได้พบเห็นและถ่ายทอดต่อศาล ซึ่งจากลักษณะสำคัญของ

พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษในข้อที่ว่าเป็นคุณสมบัติอันเกิดจากความรู้เฉพาะตัว โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองนี้ จึงน่าที่จะสามารถจัดเตรียมผู้เชี่ยวชาญพิเศษได้ล่วงหน้า เพื่ออำนวยความสะดวกต่อศาลและคู่ความในการเรียกผู้เชี่ยวชาญพิเศษเข้าเบิกความเป็นพยานในคดี และเป็นการสอดคล้องกับระบบพยานหลักฐานที่ดีด้วย กล่าวคือทำให้การเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษนั้นเป็นไปโดยประหยัดค่าใช้จ่ายของคู่ความ และเปิดโอกาสให้คู่ความสามารถอ้างพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษได้อย่างเสมอภาคกัน เพราะเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิเศษที่จัดเตรียมไว้ได้โดยง่าย ซึ่งทำให้คู่ความมีโอกาสต่อสู้คดีกันได้อย่างเท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ดี แม้ว่าการจัดเตรียมพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษไว้ล่วงหน้า จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็ตาม แต่การจัดเตรียมนั้นก็ควรกระทำอย่างมีหลักเกณฑ์แบบแผน เพื่อให้สามารถบรรลุประโยชน์ได้อย่างแท้จริง และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปต่อสาธารณชน เพราะหากการจัดเตรียมพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นไปอย่างปราศจากหลักเกณฑ์และมาตรฐานซึ่งสาธารณชนยอมรับแล้ว การจัดเตรียมดังว่านั้น ก็อาจส่งผลร้ายต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสาธารณชนได้

ดังนั้น จึงควรที่จะมีองค์กรหนึ่งซึ่งมีความเป็นกลาง โดยอาจอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงยุติธรรม เพื่อเป็นการประกันความเป็นกลางขององค์กรนี้จากการแทรกแซงภายนอก โดยองค์กรนี้ควรมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลักใน 2 ประการด้วยกันคือ

ประการแรก มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการประสานงานกับสถาบันวิชาการและสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ ความชำนาญ ในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งนี้โดยอาจร่วมกันจัดให้มีการกำหนดมาตรฐานทางวิชาการหรือวิชาชีพในระดับของผู้เชี่ยวชาญพิเศษขึ้น หรือกล่าวอีก

นัยหนึ่งก็คือ เป็นการสรรหาคัดเลือกผู้ชำนาญการพิเศษโดยผู้มีความรู้เชี่ยวชาญด้วยกัน
 นั้นเอง ซึ่งจะส่งผลให้ได้ตัวผู้ชำนาญการพิเศษที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง
 และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป พร้อมกันนั้นจัดได้ว่าเป็นการสร้างมาตรฐานของความ
 เป็นผู้ชำนาญการพิเศษขึ้น ซึ่งทำให้เป็นที่เชื่อถือต่อคู่ความและศาลด้วย

ประการสอง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรวบรวมรายชื่อ และจด
 ทะเบียนผู้ชำนาญการพิเศษตามความข้างต้น รวมตลอดถึงบรรดาผู้ชำนาญการพิเศษ
 ในบางสาขาที่มีได้มีการสรรหาคัดเลือก หรือผู้ชำนาญการพิเศษรายอื่นที่ประสงค์จะ
 จดทะเบียนไว้ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ
 เป็นการพิเศษจริง ๆ ตามมาตรฐานที่องค์กรได้กำหนดไว้ และให้มีการเปิดเผย
 รายชื่อดังวั้นต่อสาธารณชน

การจดทะเบียนผู้ชำนาญการพิเศษกับองค์กรดังกล่าวนี้ หากได้รับ
 การพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน , คู่ความ และศาลแล้ว ก็อาจก่อให้เกิด
 แนวโน้มในการพัฒนาหลักการในเรื่องพยานผู้ชำนาญการพิเศษต่อไป จนเป็นหลักการ
 อ้างพยานผู้ชำนาญการพิเศษที่จดทะเบียน โดยคู่ความต่างอ้างผู้ชำนาญการพิเศษที่ขึ้น
 ทะเบียนไว้ แทนการที่คู่ความแต่ละฝ่ายจะกล่าวอ้างนำผู้ชำนาญการพิเศษของตนมา
 เบิกความเองในที่สุด

2. ดังที่ได้ศึกษาทราบถึงความแตกต่างระหว่างพยานผู้ชำนาญการพิเศษ
 กับพยานบุคคลโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ดังนั้น จึงไม่ควรที่นำกระบวนการพิจารณาพยาน
 ทั่ว ๆ ไปมาใช้กับพยานผู้ชำนาญการพิเศษ เพราะอาจไม่เหมาะสม ไม่สามารถ
 อำนวยประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ จึงสมควรที่จะจัดให้มีวิธีการโดย
 เฉพาะเพื่อใช้ในการพิจารณาพยานผู้ชำนาญการพิเศษขึ้น โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1 ในเรื่องของการอ้างพยานผู้ชำนาญการพิเศษเข้าสู่กระบวนการ
 พิจารณานั้น ควรมีการระบุโดยเปิดเผยให้ศาลและคู่ความทราบว่า ประสงค์จะอ้าง

พยานรายใดในฐานะผู้ชำนานาญการพิเศษ โดยแจ้งรายละเอียดไว้ในบัญชีระบุพยาน เพื่อที่คู่ความจะได้สามารถต่อสู้ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น และเป็นที่เข้าใจของ ศาลและคู่ความว่า พยานดังกล่าวเบิกความในฐานะผู้ชำนานาญการพิเศษ มิฉะนั้น อาจเกิดความสับสนในการต่อสู้คดีและในการรับฟังคำเบิกความได้ว่า เบิกความในฐานะพยานประเภทใดกันแน่ ซึ่งจะช่วยให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจประกอบการรับฟัง และชี้หน้าหนักพยานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.2 ในกรณีที่ศาลสั่งให้พยานผู้ชำนานาญการพิเศษทำความเข้าใจเป็น หนังสือนั้น ซึ่งจะต้องจัดส่งสำเนาความเห็นเป็นหนังสือให้คู่ความอีกฝ่ายทราบ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วันก่อนวันสืบพยาน ตามประมวลตามกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญามาตรา 243 วรรค 2 นั้น คู่ความฝ่ายที่ได้รับสำเนาหนังสือความเห็น ผู้ชำนานาญการพิเศษอาจไม่มีเวลาในการเตรียมตัวในการต่อสู้คดีได้เพียงพอ เพราะอาจต้องจัดหาผู้ชำนานาญการพิเศษมาให้คำปรึกษาในการต่อสู้คดีที่ได้ออก จัดส่งมานั้น ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของคู่ความในการต่อสู้คดีโดยปริยาย ดังนั้น จึงควรที่จะได้มีการแก้ไขขยายระยะเวลาในการจัดส่งสำเนาความเห็นของผู้ชำนานาญ การพิเศษให้กับคู่ความออกไปให้มากกว่าเดิม จนเพียงพอที่คู่ความจะสามารถ เตรียมตัวต่อสู้ให้ทัน แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม มิฉะนั้นแล้ว อาจทำให้เกิดการประวิงคดีขึ้นได้

2.3 ในการเบิกความของพยานผู้ชำนานาญการพิเศษนั้น จะได้รับความ เชื่อถือจากความเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เหนือบุคคลธรรมดา ประกอบกับความรู้ลึกลับคิดของบุคคลโดยทั่วไป ที่เชื่อว่าผู้ชำนานาญการพิเศษนั้นเป็นผู้ มีความเป็นกลางหรือมีอคติน้อย ดังนั้นหากคู่ความมีเหตุอันควรเชื่อว่า พยานผู้ชำนานาญ การพิเศษนั้นเป็นผู้บกพร่องในคุณสมบัติ 2 ประการนี้ ก็ควรให้สามารถคัดค้านการ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของพยานผู้ชำนานาญการพิเศษผู้นั้นได้ เพื่อที่ศาลจะได้ไต่สวน เหตุคัดค้านนั้นให้ปรากฏ โดยหลักเกณฑ์การคัดค้านนั้น น่าจะยึดถือแบบอย่างการ คัดค้านผู้พิพากษาตามมาตรา 11 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

บรรณานุกรม